

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/33/2014
Identifikačné číslo spisu:	6713208691
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:6713208691.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu AFISS venture capital, s. r. o., so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 74/28, IČO: 44 186 461, zastúpeného Tomáš Kohút, advokátska kancelária, s. r. o., Zvolen, Nám. SNP 74/28, 960 01 Zvolen, proti žalovanému AVROPA, spol. s r. o., Zvolen, Nám. SNP 74/28, 960 01 Zvolen, IČO: 31 609 678, zastúpeného advokátom JUDr. Františkom Sobekom, Hertník č. 10, 086 42 Hertník, o zaplatenie sumy 744,06 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 7Cb 14/2013, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2014 č. k. 41Cob 14/2014-130, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného o d m i e t a .
Žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Zvolen uznesením zo 14. augusta 2013 č. k. 7Cb 14/2013-112 žalovanému oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. V odôvodnení uviedol, že dňa 17. 06. 2013 doručil žalovaný (AVROPA, spol. s r. o.) súdu odpor proti platobnému rozkazu zo dňa 11. 06. 2013. Na základe podaného odporu bol žalovaný uznesením zo dňa 25. 07. 2013 sp. zn. 7Cb 14/2013 vyzvaný zaplatiť súdny poplatok za odpor vo výške 44,50 eur. Žalovaný v podaní zo dňa 09. 08. 2013 požiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov s poukazom na ust. § 138 ods. 1 O. s. p. Súd prvého stupňa skúmal, či pomery žalovaného odôvodňujú oslobodenie od súdneho poplatku, resp., či z jeho strany nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Súd prvého stupňa v rozhodnutí uviedol, že v zmysle § 138 ods. 1 O. s. p. možno na návrh priznať oslobodenie od súdnych poplatkov aj právnickej osobe, teda aj obchodnej spoločnosti, ktorá je účastníkom konania, ak to jej pomery odôvodňujú, pričom pôjde najmä o majetkové pomery. Rozhodnutie súdu, ktorým sa účastníkovi povoľuje oslobodenie od súdnych poplatkov, musí vychádzať z uvážení potrieb žiadateľa vzhľadom na jeho majetkové pomery, ako aj z povahy uplatňovaného nároku a výšky súdneho poplatku v prejednávanej veci. Ak majetkové pomery, na základe ktorých takýto účastník konania navrhol oslobodenie od súdnych poplatkov, vyplývajú len z podnikateľskej činnosti, teda zo sústavnej činnosti, vykonávanej samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku, priznaním oslobodenia od súdnych poplatkov takémuto účastníkovi, by došlo k neprípustnému prenosu podnikateľského rizika na štát.

Priznať oslobodenie od súdnych poplatkov v takomto prípade možno vtedy, ak majetkové pomery poplatníka trvale (nie prechodne alebo dočasne) znemožňujú splniť poplatkovú povinnosť, alebo jej splnenie nemožno od neho spravodlivo žiadať.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa na základe zisteného skutkového stavu ustálil, že žalovaný v posledných dvoch účtovných obdobiach hospodáril so ziskom spolu vo výške 18 869,49 eur. Súčasne súd zistil, že žalovaný vlastní nehnuteľnosti zapísané na LV XXXX pre katastrálne územie O., okres O.. Keďže na základe uvedeného podľa názoru súdu zistené majetkové pomery žalovaného neodôvodňujú jeho oslobodenie od súdnych poplatkov, tento nie je úplne nemajetný, súd mu oslobodenie od súdnych poplatkov i s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku v prejednávanej veci (44,50 eur) nepriznal, a to ani sčasti. Zároveň súd uviedol, že žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku nemôže viesť k prenášaní podnikateľského rizika na štát. Takýmto postupom by boli neúspešní podnikatelia zvyhodňovaní voči podnikateľom úspešným. Žalovaného taktiež nemožno podrobiť rovnakému merítku, ako sociálne slabú fyzickú osobu, ktorá nevlastní žiaden majetok väčšieho rozsahu. Jeho pomery by preto odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, len ak by sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodu vyššej moci, napr. vzhľadom na nepredvídateľné okolnosti, ktoré nemajú pôvod v podnikaní. V danom konaní sa však existencia okolností takejto povahy nepreukázala.

Uznesením zo dňa 04. 11. 2013 č. k. 7Cb 14/2013-125, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 28. 12. 2013, Okresný súd Zvolen pripustil zmenu účastníkov konania na strane žalobcu tak, že z konania vystupuje žalobca Trasnmedic Slovakia, s. r. o., so sídlom Banská Bystrica, Lazovná 68, IČO: 36 020 982, a do konania na jeho miesto vstupuje subjekt AFISS venture capital, s. r. o., IČO: 44 186 461, so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 74/28.

Proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen zo dňa 14. 08. 2013 č. k. 7Cb 14/2013-112 podal odvolanie žalovaný, ktorý navrhol, aby Krajský súd v Banskej Bystrici uznesenie zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Rozhodujúc o odvolaní Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 29. 01. 2014 č. k. 41 Cob 14/2014-130 uznesenie Okresného súdu Zvolen potvrdil. Odvolací súd v uznesení poukázal na ust. § 138 ods. 1 O. s. p. Uviedol, že pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov súd prihliada k majetkovým a finančným pomerom žiadateľa. Rozhodnutie o žiadosti musí zodpovedať tomu, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a finančné pomery znemožnené uplatňovanie alebo bránenie jeho práva. Zároveň pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov musí mať splnenú aj druhú podmienku, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Odvolací súd posúdil splnenie oboch zákonom stanovených podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom prihliadol i k výške súdneho poplatku, ktorý v tomto súdnom konaní predstavuje sumu 44,50 eur a taktiež k povahe spoplatňovaného úkonu a stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa v tom, že u žalovaného nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od poplatkovej povinnosti z dôvodu nepriaznivej majetkovej situácie. Ani z vykonaného dokazovania pred súdom prvého stupňa nevyplynulo, že majetkové pomery žalovaného sú takého charakteru a rozsahu, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 138 ods. 1 O. s. p. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uznesenie ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal v zákonnej lehote dovolanie žalovaný. Žalovaný v dovolaní uviedol, že z podaného odporu proti platobnému rozkazu je nepochybné, že v danom prípade sa nejedná o svojvoľné uplatňovanie alebo bránenie práva, na strane druhej nie je v súčasnosti vo finančných možnostiach žalovaného požadovaný súdny poplatok uhradiť z dôvodu, že v spojení s takmer 80% poklesom tržieb z maloobchodného predaja v nadväznosti na hospodársku krízu, rastom vstupov (nájomné a služby s nájmom spojené, odvody do zdravotnej poisťovne a sociálnej poisťovne za zamestnancov, náraz nákupných cien tovarov) sa žalovaný dostal do nepriaznivej ekonomickej situácie, a preto aj žiadal o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Ten istý žalobca vedie proti žalovanému aj ďalšie spory, v ktorých rovnako vzniká, resp. vznikla povinnosť zaplatiť súdny poplatok (9Cb 9/2013, 17Cb 16/2013, 14Cb 14/2013, 8Rob 25/2013, 11Rob 21/2013 a pod.). Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 4 Obo 37/2000 konštatoval, že aj podnikateľskému subjektu môže byť za

splnenia zákonných predpokladov uvedených ustanovení § 138 ods. 1 O. s. p. priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. To, že žalovaný dosiahol v predchádzajúcich účtovných obdobiach kladný základ dane (nie zisk, ako nesprávne uvádza súd prvého stupňa a aj odvolací súd) ešte nie je predpokladom pre dosiahnutie porovnateľných výnosov aj v nasledujúcich účtovných obdobiach, a to najmä s prihliadnutím na tú skutočnosť, že žalovaný nemôže užívať prenajaté nebytové priestory, v ktorých podnikal, a teda tvoril aj primeraný zisk. Pokiaľ sa Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací dovolaním napadnutom uznesení argumentačne nevyrovnal s obranou žalovaného a jej dôvodmi, tak svojím postupom porušil základné právo žalovaného na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Z uvedených dôvodov považuje preto žalovaný dovolaním napadnuté rozhodnutia z hľadiska právnej istoty za neobhájiteľné, neudržateľné a nepreskúmateľné, pretože z dovolaním napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, na základe akých dôvodov dospel súd k jednotlivým záverom. Poukázal na ust. § 167 ods. 2, § 157 ods. 2 O. s. p. Podľa názoru žalovaného aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení sp. zn. III ÚS 209/04 z 23. 06. 2004 celkom jednoznačne vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. V závere dovolania žalovaný citoval ust. § 237 písm. f/ O. s. p., § 241 ods. 1 prvá veta O. s. p. a § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) najskôr to, či sa ním napáda rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a) odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b) odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. V zmysle § 239 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území SR.

V prejednávanej veci nejde o žiaden z vymenovaných prípadov, preto prípustnosť dovolania z § 239 O. s. p. nemožno vyvodiť.

Proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Jedným z dôvodov zakladajúcich vždy prípustnosť dovolania je aj prípad, keď bola účastníkovi postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), ktorého sa dovoľáva žalovaný. Pod odňatím možnosti pred súdom konať treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa dovoľateľa v konaní súdov došlo k takému pochybeniu.

Z obsahu dovolania žalovaného vyplýva, že považuje rozhodnutia súdu prvého i odvolacieho súdu za neobhájiteľné a nepreskúmateľné, pretože z nich nie je zrejmé, na základe akých dôvodov dospeli súdy k záveru, keď mu nepriznali oslobodenie od súdneho poplatku.

Vzhľadom na uvedenú námietku žalovaného bolo potrebné zaujať právny záver o tom, či nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia zakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., alebo či má za následok (len) procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. d/ O. s. p.

Je potrebné uviesť, že vada konania, uvedená v § 237 písm. f/ O. s. p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (napr. II ÚS 261/06). To však neznamená, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje až intenzitu vady konania v zmysle § 237 O. s. p.

Ústava SR neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich nožnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní. V nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje Občiansky súdny poriadok aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O. s. p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam - vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (§ 237 O. s. p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.). Aj niektorým ďalším procesným vadám konania, nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných vád v zmysle § 237 O. s. p., pripisuje občiansky poriadok význam. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na rozdiel od procesných vád vymenovaných v § 237 O. s. p., považuje síce za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), nie však za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania.

Uvedený záver je obsiahnutý už v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997, sp. zn. 2Cdo 5/1997, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 111/1998 (časť právnej vety „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“). Z tohto judikátu vychádza dlhoročná ustálená rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá považuje nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu za vadu konania, ktorá môže zakladať dôvodnosť dovolania, nie však jeho prípustnosť podľa § 237 ods. 1 O. s. p. O aktuálnosti uvedeného judikátu svedčí tiež uznesenie Ústavného súdu SR z 10. 11. 2011 sp. zn. IV ÚS 481/2011, podľa ktorého uvedený právny názor k výkladu § 237 písm. f/ O. s. p. považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný a neporušujúci základné práva sťažovateľa. Tiež ústavný súd vo svojom rozhodnutí z 30. januára 2013 III ÚS 551/2012-332 uviedol, že nedostatok riadneho odôvodnenia nezakladá vadu rozhodnutia podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.

Dovolací súd vychádzajúc z uvedeného preto dospel k záveru, že na vytýkanú vadu rozhodnutí - nedostatočné odôvodnenie, by mohol prihliadnuť len vtedy, ak by bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu prípustné z iného dôvodu.

Zároveň je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, z akých skutočností a dôkazov vychádzal pri posúdení návrhu žalovaného na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, k akým skutkovým záverom došiel, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nesplnení podmienok pre vyhovieu návrhu žalovaného zrozumiteľne a v potrebnom rozsahu vysvetlil. Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho

súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 Ústavy SR nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

Žalovaný v dovolaní tiež citoval ust. § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. Dôvody, pre ktoré je konanie postihnuté inou vadou a v čom vidí nesprávne právne posúdenie súdmi, však nekonkretizoval.

K námietke žalovaného, že súdy zaťažili konanie tzv. inou vadou konania, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), dovolací súd uvádza, že procesná vada tejto povahy je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (o tento prípad ale v preskúmvanej veci nešlo). Sama tzv. iná vada konania prípustnosť dovolania nezakladá (pre účely preskúmvanej veci viď § 239 O. s. p. a § 237 O. s. p.).

Ak žalovaný tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, k tomu dovolací súd uvádza, že právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužije správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O. s. p. (iba výskyt ktorej v konaní na súdoch nižších stupňov by v danej veci mohol založiť prípustnosť dovolania žalovaného). Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. sp. zn. 1Cdo 62/2010, sp. zn. 2Cdo 97/2010, sp. zn. 3Cdo 53/2011, sp. zn. 4Cdo 68/2011, sp. zn. 5Cdo 44/2011 a sp. zn. 6Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných vád konania, tvrdených žalovaným (§ 237 písm. f/ O. s. p.), nevyšli najavo ani iné procesné vady konania, vymenované v § 237 O. s. p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ust. § 239 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalovaného podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Dovolací súd nepriznal žalobcovi náhradu trov tohto konania, lebo mu žiadne nevznikli a nepodal návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.